

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.76.2.7>

АДМІНІСТРАТИВНЕ ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ ТА БЕЗДІЯЛЬНОСТІ МИТНИХ ОРГАНІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Дрофіч О.Ю.,
*здобувач кафедри адміністративного,
кримінального права і процесу Інституту права
Заклад вищої освіти
«Міжнародний університет бізнесу і права»
<https://orcid.org/0000-0003-1339-3491>*

Дрофіч О.Ю. Адміністративне оскарження рішень, дій та бездіяльності митних органів: проблеми та перспективи.

Спираючись на результати дослідження процедури адміністративного оскарження рішень, дій та бездіяльності митних за законодавством України, автор зазначає, що її найбільш прогресивні аспекти відображені в положеннях митного законодавства, які: 1) дозволяють подання скарги до митного органу вищого рівня в електронному вигляді; 2) надати можливість брати участь у його розгляді в режимі відеоконференції; 3) оптимально врегулювати питання зупинення строку розгляду скарги, зокрема, у разі призначення митним органом вищого рівня документальної позапланової виїзної перевірки; 4) встановити обов'язок митного органу вищого рівня прийняти рішення за результатами розгляду скарги з урахуванням наявних у такому органі документів та/або інформації, якщо особа, яка подала скаргу, не надала документи. та/або інформацію на його запит. Водночас, як зазначає автор, основний порядок адміністративного оскарження, передбачений митним законодавством, за обсягом гарантій, що надаються приватним особам, поступається порядку адміністративного оскарження, передбаченому українським податковим законодавством, незважаючи на тим, що вони близькі за правовою природою.

Крім того, обґрунтовується, що перспективними напрямками підвищення ефективності адміністративного оскарження як засобу досудового врегулювання спорів із митних правовідносин також вважаються: 1) поглиблення публічності та прозорості митних правовідносин. діяльність митних органів вищого рівня щодо розгляду скарг на рішення, дії та бездіяльність митних органів шляхом оприлюднення їх остаточних рішень; 2) запровадження механізмів, спрямованих на забезпечення єдності адміністративної практики в рамках адміністративного оскарження та утвердження правила про те, що зміна оцінки та висновків в однакових чи подібних справах можлива лише за умови належного обґрунтування; 3) приведення правових засад порядку адміністративного оскарження рішень, дій та бездіяльності митних органів у відповідність до вимог Закону України «Про адміністративне судочинство».

Ключові слова: адміністративна процедура, адміністративне оскарження, тягар доказування, єдність практики правозастосування, публічність та відкритість діяльності суб'єктів владних повноважень.

Drofiich O.Yu. Administrative appeal of decisions, actions and inaction of customs authorities: problems and prospects.

Relying on the outcomes of the study of the procedure of administrative appeal of decisions, actions and inaction of customs under the legislation of Ukraine, the author notes that its most progressive aspects are reflected in the provisions of the customs legislation, which: 1) allow the submission of a complaint to a higher-level customs body in electronic form; 2) provide the opportunity to participate in its review via video conference; 3) optimally regulate the issue of suspending the term for consideration of a complaint, in particular, in the case when a higher-level customs body has appointed an unscheduled on-site documentary inspection; 4) establish the obligation of the higher-level customs body to make a decision based on the results of the complaint review, taking into account the documents and/or information available to such

body, if the person who filed the complaint did not provide documents and/or information at his request. In addition to that, the author substantiates the fact that the following are also considered promising directions for improving the effectiveness of administrative appeals as a means of pre-trial settlement of disputes arising from customs legal relations: 1) deepening the publicity and transparency of the activities of higher-level customs authorities regarding the consideration of complaints about decisions, actions and omissions of customs by publishing their final decisions; 2) introduction of mechanisms aimed at ensuring the uniformity of administrative practice within the framework of administrative appeals and assertion of the rule that a change of assessment and conclusions in the same or similar cases is possible only if it is properly substantiated; 3) bringing the legal basis of the procedure of administrative appeal of decisions, actions and omissions of customs authorities into alignment with the requirements of the Law of Ukraine "On Administrative Procedure".

Keywords: administrative procedure, administrative appeal, burden of proof, publicity and transparency of activities of administrative bodies, uniformity of administrative practice.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Необхідність забезпечення правильного правозастосування у діяльності митних органів разом з неминучістю добросовісних чи недбалих помилок, так само як й пов'язаних з корупцією чи іншими деструктивними спонуканнями явно протиправних рішень, дій та бездіяльності посадових осіб митних органів під час реалізації ними покладених на них владних повноважень, обумовлюють потребу в розгортанні та безперервному вдосконаленні системи адміністративних та судових процедур, використання яких підприємствами та фізичними особами гарантуватиме їм якнайскоріше та якомога більш повне поновлення їх порушених прав чи одержання ними належних компенсацій. При цьому, у світлі повсюдного визнання значного потенціалу процедур адміністративного оскарження як ефективного засобу правового захисту, а також з урахуванням зростаючого навантаження на адміністративні суди та вартості правосуддя для учасників справ, очевидною є актуальність наукового опрацювання питань адміністративного оскарження рішень, дій та бездіяльності митних органів для формулювання пропозицій, які дозволять найбільшою мірою втілити потенціал цього механізму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд митного законодавства та доктринальних напрацювань з питань адміністративного оскарження рішень, дій та бездіяльності митних органів дозволяє констатувати, що його правовій основі приділяється значна увага як законодавцем (про що свідчить її нещодавнє оновлення), так й науковою спільнотою. Зокрема, відповідним питанням присвячені наукові праці Д. Драгос, Г.Л. Малєєва та Т.О. Шувалова. Водночас, наукове дослідження регуляторних основ механізму адміністративного оскарження рішень митних органів все ще може мати значну теоретичну та практико-прикладну цінність, у тому числі з точки зору виявлення недоліків відповідних законодавчих положень й практики їх застосування та їх подальшого вдосконалення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою цього дослідження є виявлення проблемних аспектів та окреслення перспектив вдосконалення правового регулювання питань адміністративне оскарження рішень, дій та бездіяльності митних органів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ознайомившись із правовим підґрунтям адміністративного оскарження рішень митних органів за законодавством України, вважаємо за доцільне викласти положення митного законодавства, що стосуються основних аспектів цієї процедури досудового врегулювання спорів, що впливають з митних правовідносин, а також ті, що з інших причин мають той чи інший науковий інтерес у світлі мети цього дослідження.

Насамперед, зауважимо, що згідно з ч. 1 ст. 24 МК України будь-яка особа має право оскаржити рішення, дії або бездіяльність митних органів до митного органу вищого рівня або до суду, якщо вважає, що такими рішеннями, діями або бездіяльністю порушено її права, свободи чи інтереси, створено перешкоди для їх реалізації або на неї незаконно покладено будь-які обов'язки. При цьому, адміністративна процедура для оскарження рішень, дій або бездіяльності митних органів не є єдиною. Основною є та, що врегульована законодавчими положеннями глави 4 МК України, поруч з якою можливість запровадження спеціальних порядків оскарження окремих категорій рішень, дій або бездіяльності митних органів. Зокрема, оскарження постанов у справах про порушення митних правил здійснюється в порядку, встановленому главою 72 МК України, тоді як податкові повідомлення-рішення митних органів оскаржуються за правилами, встановленими Податковим кодексом України (ст. 24 МК України) [1].

Переходячи до аналізу процедурних основ адміністративного оскарження рішень, дій або бездіяльності митних органів, перш за все, звернемо увагу на те, що одночасно з паперовим документообігом, у митне законодавство запроваджена можливість подання скарги до митного органу вищого рівня в електронній формі – за допомогою систем, що забезпечують функціонування електронних інформаційних ресурсів митних органів, з накладенням електронного підпису (ч. 1 ст. 26 МК України). Скарга може супроводжуватись документами та/або інформацією, які особа вважає за необхідне подати. У разі якщо особа під час подання скарги не може подати відповідні документи та/або інформацію, такі документи та/або інформація можуть бути подані пізніше, але в межах встановленого законом строку розгляду скарги (ч. 4 ст. 26 МК України) [1].

Продовжуючи дослідження процедурних аспектів адміністративного оскарження, зазначимо, що за законодавчими положеннями про строк для подання скарги вона може бути подана протягом 30 днів з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав унаслідок рішення, дії чи бездіяльності митного органу, але не пізніше 6 місяців з дня прийняття відповідного рішення, вчинення дії або бездіяльності. Цей строк, будучи пропущеним з поважних причин, може бути поновлений за заявою особи (ст. 26-1 МК України) [1].

Викладаючи процедурні права особи, яка подала скаргу, закон визначив, що вона має право: 1) брати участь у розгляді скарги особисто або через уповноважену особу, у тому числі в режимі відеоконференції; 2) подавати заяви, надавати пояснення, наводити свої доводи з питань, що виникають під час розгляду скарги, і заперечення проти заяв та доводів інших осіб; 3) надавати додаткові документи та/або інформацію або наполягати на їх запиті митним органом, який розглядає скаргу; 4) до прийняття рішення за результатами розгляду скарги відкликати її шляхом направлення письмової заяви до митного органу, який розглядає скаргу; 5) отримувати інформацію про розгляд скарги та одержувати рішення за результатами розгляду скарги; 6) висловлювати усно або письмово вимогу щодо забезпечення конфіденційності та нерозголошення певних відомостей під час розгляду скарги; 7) вимагати відшкодування збитків, якщо вони завдані внаслідок порушення встановленого порядку розгляду скарги; 8) користуватися іншими правами, визначеними законодавством (ч. 1 ст. 26-2 МК України) [1].

Рухаючись далі та ознайомившись з положеннями ст. 26-3 МК України щодо порядку розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність митних органів, вважаємо за доречне навести закріплене ними правило про те, що митний орган вищого рівня перевіряє правомірність та обґрунтованість оскаржуваного рішення митного органу, правомірність вчинених дій або відсутність факту бездіяльності митного органу. Розглядається скарга митним органом вищого рівня протягом 30 днів з дня її отримання з можливістю його продовження за рішенням митного органу вищого рівня, але не більше ніж на 20 днів, а також з можливістю його зупинення до надання скаржником документів та/або інформації митному органу вищого рівня за його запитом, але не більше ніж на 20 днів з дня направлення такого запиту. Зокрема, розгляд скарги може бути зупинений у випадку, коли митний орган вищого рівня призначив документальну позапланову виїзну перевірку на підставі подання підприємством скарги на прийняте за результатами перевірки податкове повідомлення-рішення, в яких вимагається повний або частковий перегляд результатів відповідної перевірки чи скасування прийнятого за її результатами податкового повідомлення-рішення і зазначаються обставини, які не були досліджені під час перевірки та об'єктивний розгляд яких неможливий без проведення перевірки (п. 5 ч. 7 ст. 346 МК України). Важливо взяти до уваги й те, що якщо особа, яка подала скаргу, не надала документів та/або інформації на запит митного органу вищого рівня, рішення за результатами розгляду скарги приймається з урахуванням наявних у такого органу документів та/або інформації [1].

Ознайомившись з науковими дослідженнями, присвяченими проблематиці процедури опрацювання скарг на рішення, дії та бездіяльність митних органів, маємо підстави констатувати те, що основним системним приводом для критики відповідних положень митного законодавства є їх неузгодженість з однотипними процедурними положеннями податкового законодавства, незважаючи на їх близькість за правовою природою. Зокрема, Т. О. Шувалова виділила такі відмінності між правовим регулюванням адміністративного оскарження за митним законодавством (базова процедура) та податковим законодавством:

1) покладення обов'язку доведення правомірності нарахування на контролюючий орган (п. 56.4 ст. 56 ПК України) тоді як норми МК України взагалі не передбачають обов'язку митного органу доводити правомірність свого рішення (дії, бездіяльності);

2) запровадження правила «мовчазної згоди» щодо рішення за скаргою платника податків в разі його не надіслання платнику податків протягом 20-денного строку або протягом строку, продовжено-

го за рішенням керівника – така скарга вважається повністю задоволеною на користь платника податків з дня, наступного за останнім днем зазначених строків (п. 56.9 ст. 56 ПК України), тоді як норми ні МК України, ні загального Закону України «Про звернення громадян» не містять таких положень;

3) закріплення відкладальної дії рішення у разі подання скарги у встановленому порядку, що зупиняє виконання платником податків грошових зобов'язань, визначених у податковому повідомленні-рішенні (рішенні), на строк від дня подання такої скарги до контролюючого органу до дня закінчення процедури адміністративного оскарження (п. 56.15 ст. 56 ПК України) [2, с. 61].

Обміркувавши одержані вченою підсумки зіставлення процедур адміністративного оскарження за митним та податковим законодавством, видається слушним почергово висловитись щодо відмінностей між ними, запропонувати їх пояснення або викливши наукове обґрунтування необхідності й перспектив їх зближення.

Так, стосовно покладення тягаря доказування правомірності оскаржуваного рішення на відповідний митний орган Г. Л. Малєєва зазначила, що відсутність у МК України норми щодо презумпції винуватості митного органу є одним із чинників, що знижує ефективність адміністративного оскарження в цілому, ускладнює становище суб'єкта оскарження, який змушений доводити неправомірність відповідного рішення і, як правило, за допомогою доказів, які необхідно отримати від митного органу, рішення, дії чи бездіяльність якого оскаржуються [3, с. 17].

Наступним процедурним інструментом стимулювання органу оскарження до належного виконання його обов'язків, який не знайшов свого відображення у правовій основі адміністративного оскарження рішень, дій та бездіяльності митних органів, на що звертається увага у наукових та аналітичних дослідженнях, є принцип мовчазної згоди. Зокрема, у системному звіті Ради бізнес-омбудсмена «Адміністративне оскарження: поточний стан та рекомендації» вказується на те, що вкрай важливою гарантією дотримання строків у рамках процедури адміністративного оскарження, з точки зору ради, є закріплення принципу мовчазної згоди, який має спрацьовувати тоді, коли у строк, встановлений законодавством, орган оскарження не розглянув скаргу (не видав та не направив скаржникові рішення про результати його розгляду). Як зазначається у звіті, цей принцип позитивно зарекомендував себе у сфері оподаткування, і має бути поширений на інші сфери та забезпечуватись дієвими механізмами його виконання, що може включати встановлення обов'язку органу оскарження у разі задоволення скарги (у тому числі за принципом «мовчазної згоди») невідкладно вчинити дії, спрямовані на відновлення порушених прав та законних інтересів скаржника (усунути наслідки рішення, яке вважається скасованим), або ж надати органу, на який була подана скарга, доручення щодо вчинення таких дій, із взяттям на контроль виконання такого доручення [4, с. 61].

Поруч з вищевикладеним, привертає увагу й шлях врегулювання митним законодавством того, якими є наслідки адміністративного оскарження рішення митного органу для процесу його виконання, у тому числі якщо оскаржуване рішення визначає зобов'язання відповідного підприємства або фізичної особи із сплати митних платежів.

Йдеться про те, що, як встановлено законом, саме подання скарги не призводить до зупинення виконання оскаржуваного рішення (ч. 1 ст. 26-4 МК України). Водночас, за заявою особи, яка подала скаргу, митний орган вищого рівня на час розгляду скарги має право зупинити повністю або частково виконання оскаржуваного рішення у разі, якщо є обґрунтовані підстави вважати, що оскаржуване рішення не відповідає законодавству України з питань митної справи або що існує ризик заподіяння значної шкоди особі, яка подала скаргу (ч. 2 ст. 26-4 МК України). При цьому, внаслідок виконання оскаржуваного рішення в особи, яка подала скаргу, виникає зобов'язання із сплати митних платежів, виконання такого рішення може бути зупинено, за умови надання забезпечення сплати митних платежів (грошова застава, індивідуальна гарантія тощо) на суму митних платежів, зобов'язання із сплати яких виникає внаслідок виконання оскаржуваного рішення (ч. 3 ст. 26-4 та ч. 1 ст. 308 МК України) [1].

Наукова спільнота на підставі результатів порівняльно-правового дослідження питань зупинення виконання рішення суб'єкта владних повноважень, оскарженого в адміністративному порядку, утримується від категоричних висновків та рекомендацій щодо того, чи має воно бути автоматичним або здійснюватись за особливих обставин, обґрунтованих скаржником. Зокрема, Д. Драгос зауважив, що автоматичне зупинення виконання оскаржуваного рішення суб'єкта владних повноважень передбачене законодавством декількох держав (Німеччина, Польща, Словенія, Угорщина, Чехія), тоді як інші держави віддають перевагу протилежному рішення, за яким адміністративна скарга не тягне за собою зупинення виконання відповідного рішення, якщо про це суд (Франція, Нідерланди) або уповно-

важений адміністративний орган вищого рівня (Бельгія, Данія, Іспанія, Італія, Румунія) не прийняв окреме рішення [5, с. 5].

Водночас, послуговуючись аналогією з правилами оскарження рішень, дій та бездіяльності контролюючих органів за податковим законодавством, Рада бізнес-омбудсмена наголосила на тому, що цілком слушним є підхід, коли, згідно із загальним правилом, рішення публічних суб'єктів санкційного або обмежувального характеру вступають у законну силу лише після закінчення строку на їх оскарження (а якщо оскарження розпочалося – то за його результатами). Як зауважили фахівці урядового консультативно-дорадчого органу, утверджений податковим законодавством підхід доцільно було б розповсюдити й на інші сфери публічного адміністрування (із застосуванням таких термінів, як «узгодження рішення», «набрання рішенням законної сили» тощо). За умови реалізації вищевказаних кроків, як зазначається, процедура адміністративного оскарження матиме більше підстав претендувати на достатньо зручну та повноцінну альтернативу судовому позову [4, с. 23].

Таким чином, це регуляторне рішення немає підстав вважати явно неправильним та відсталим від найкращого зарубіжного досвіду, але, все ж, мають бути або обґрунтовані відмінності адміністративного оскарження за податковим та за митним законодавством, або підхід щодо того, чи виконання оскаржуваного рішення має зупинятись автоматично або за особливих обставин, обґрунтованих скаргником, або підхід до вирішення цього питання має бути уніфікований.

Підсумовуючи вищевикладене, передбачена митним законодавством базова процедура адміністративного оскарження за обсягом гарантій, які надаються приватним особами, поступається близькій їй за правовою природою процедурі адміністративного оскарження рішень, дій та бездіяльності контролюючих органів за правилами податкового законодавства. Насамперед, йдеться про те, що положення митного законодавства не покладають тягар доказування правомірності оскаржуваного рішення на відповідний митний орган, не передбачають автоматичного задоволення скарги за принципом мовчазної згоди у разі пропущення митним органом вищого рівня строків її розгляду з відповідними механізмами забезпечення реалізації цього принципу та поновлення порушених прав, а також не встановлюють безумовного зупинення виконання рішення митного органу, оскарженого в адміністративному порядку.

Завершуючи наукове опрацювання питань процедури адміністративного оскарження рішень, дій та бездіяльності митних органів, розглянемо деякі її аспекти, пов'язані з прийняттям остаточного процедурного рішення за скаргою.

Насамперед, зауважимо, що за змістом ст. 26-5 МК України за результатами розгляду скарги митний орган вищого рівня приймає одне з таких рішень, яким: а) повністю задовольняє скаргу; б) частково задовольняє скаргу; в) залишає скаргу без задоволення. Зокрема, задовольняючи скаргу повністю чи частково, митний орган вищого рівня: 1) скасовує оскаржуване рішення повністю або частково; або 2) скасовує оскаржуване рішення та самостійно приймає нове рішення; або 3) скасовує оскаржуване рішення та зобов'язує відповідний митний орган прийняти нове рішення відповідно до законодавства; або 4) вносить зміни до оскаржуваного рішення; або 5) визнає дії або факт бездіяльності відповідного митного органу неправомірними та зобов'язує цей митний орган вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених порушень. Рішення за результатами розгляду скарги складається із вступної, описової, мотивувальної та резолютивної частин. Протягом 3 робочих днів з дати його прийняття воно надсилається особі, яка подала скаргу, у паперовій або електронній формі на адресу, зазначену у скарзі [1].

Відзначаючи значний прогрес митного законодавства у напрямі підвищення деталізації правового регулювання питань прийняття митним органом вищого рівня рішень за підсумками адміністративного оскарження, все ж, маємо підстави зауважити, що вищевикладені законодавчі положення мають чимало прогалин щодо визначення випадків обрання того чи іншого способу захисту порушених прав скаргника. Також, широкою підтримкою у науковій та фаховій спільнотах користується позиція щодо необхідності запровадження універсального організаційно-правового інструментарію забезпечення публічності й відкритості практики розгляду адміністративних скарг на рішення, дії та бездіяльність митних органів. Все більша увага приділяється й розробці кроків, покликаних сприяти єдності правозастосування митними органами, насамперед, у рамках процедур адміністративного оскарження.

Насамперед, слід вказати на те, що прогалина щодо визначення у рішенні митного органу вищого рівня за результатами розгляду скарги конкретних заходів реагування умовно може бути компенсована врахуванням відповідних положень Закону України «Про адміністративну процедуру» (набирає чинності 15 грудня 2023 р.) під час тлумачення правил адміністративного оскарження за митним зако-

нодавством. Наприклад, може йтися про положення ч. 5 ст. 85 Закону України «Про адміністративну процедуру», за якими якщо усунення порушення не потребує додаткових процедурних дій, суб'єкт розгляду скарги, який має повноваження щодо вирішення справи по суті, зобов'язаний самостійно прийняти відповідний адміністративний акт [6].

Крім того, у контексті недоліків та перспектив правового підґрунтя адміністративного оскарження, як зазначається у звітах фахівців Ради бізнес-омбудсмена, не менш важливим елементом відкритості, ніж можливість отримання мотивованого рішення за результатами розгляду скарги, є також можливість для третіх зацікавлених осіб ознайомлюватись із рішенням, яке приймає орган оскарження. Зважаючи на це, пропонується здійснювати публікацію рішень за підсумками адміністративного оскарження у знеособленій формі для сприяння прозорості та публічності діяльності відповідних суб'єктів владних повноважень. З цього приводу Рада бізнес-омбудсмена пропонує запозичити практику Постійно діючої адміністративної колегії Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства в сфері державних закупівель та запровадити публікацію рішень на власних веб-сайтах. Публікація рішень (у т.ч. зі знеособленою інформацією про скаржників) має сприяти забезпеченню єдності практики органу оскарження, зробити його роботу максимально передбачуваною та запобігти корупції. Якщо адміністративний орган не може навести переконливих аргументів на користь необхідності захисту конфіденційної інформації та аргументів проти публікації своїх рішень, – перевага має бути надана принципу відкритості і прозорості [4, с. 39-40].

На доповнення до того, за цілком справедливим твердженням, висловленим фахівцями Ради бізнес-омбудсмена, важливим є те, щоб користувачі могли не лише переглядати реєстр/архів рішень органу оскарження, але і здійснювати пошук за ключовими словами, реквізитами, нормами законодавства тощо. Послідовність у правозастосуванні митних органів під час адміністративного оскарження має забезпечуватись й тим, що будь-який відступ від правової позиції, використаної органом оскарження при розгляді аналогічних справ, може мати місце тільки у виключних випадках і має бути належним чином аргументований. Однак за звичних обставин орган оскарження повинен слідувати своїй усталеній адміністративній практиці з метою забезпечення обґрунтованих сподівань скаржників [4, с. 68]. Про це саме йдеться у ч. 4 ст. 8 Закону України «Про адміністративну процедуру», за якою якщо адміністративний орган змінює оцінку та висновки в однакових чи подібних справах, він зобов'язаний надати належне обґрунтування такої зміни [6].

Висновки з дослідження. Підбиваючи підсумки наукового опрацювання процедури адміністративного оскарження рішень, дій та бездіяльності митних органів, зазначимо, її найбільш прогресивні аспекти відображені у положеннях митного законодавства, які: 1) допускають подання скарги до митного органу вищого рівня в електронній формі; 2) забезпечують можливість участі у її розгляді в режимі відеоконференції; 3) оптимальним чином регулюють питання зупинення строку розгляду скарги, зокрема, у випадку, коли митний орган вищого рівня призначив документальну позапланову виїзну перевірку; 4) встановлюють обов'язок митного органу вищого рівня приймати рішення за результатами розгляду скарги з урахуванням наявних у такого органу документів та/або інформації, якщо особа, яка подала скаргу, не надала документів та/або інформації на його запит. Водночас, передбачена митним законодавством базова процедура адміністративного оскарження за обсягом гарантій, які надаються приватним особами, поступається близькій їй за правовою природою процедурі адміністративного оскарження рішень, дій та бездіяльності контролюючих органів за правилами податкового законодавства. Насамперед, йдеться про те, що положення митного законодавства: 1) не покладають тягар доказування правомірності оскаржуваного рішення на відповідний митний орган; 2) не передбачають задоволення скарги за принципом мовчазної згоди у разі пропущення митним органом вищого рівня строків її розгляду з відповідними механізмами забезпечення реалізації цього принципу; 3) не визначають необхідність автоматичного зупинення виконання рішення митного органу, оскарженого в адміністративному порядку, зі встановленням винятків, пов'язаних з особливими обставинами. Перспективними напрямками підвищення ефективності адміністративного оскарження як засобу досудового врегулювання спорів, що впливають з митних правовідносин, вважаються також: 1) поглиблення публічності та відкритості діяльності митних органів вищого рівня щодо розгляду скарг на рішення, дії та бездіяльність митних органів шляхом оприлюднення їх підсумкових рішень; 2) запровадження організаційно-правових механізмів забезпечення єдності правозастосування у рамках адміністративного оскарження та утвердження правила про те, що зміна оцінки та висновків в однакових чи подібних справах можлива лише за її належного обґрунтування; 3) приведення правового підґрунтя процедури адміністративного оскарження рішень, дій та бездіяльності митних органів

у відповідність до вимог Закону України «Про адміністративну процедуру» із урахуванням до його положень під час тлумачення приписів митного законодавства на час перехідного періоду.

Список використаних джерел:

1. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 року № 4495-VI. Дата оновлення: 3 січня 2023 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
2. Шувалова Т.О. Щодо процедури адміністративного оскарження рішень, дій (бездіяльності) адміністративних органів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2022. № 57. С. 60–63.
3. Малєєва Г.Л. Окремі проблеми правового регулювання процедури оскарження у сфері митної справи. *Форум права*. 2022. № 1. С. 13–20. URL: http://forumprava.pp.ua/files/013-020-2022-1-FP-Malieceva_4.pdf.
4. Системний звіт Ради бізнес-омбудсмена «Адміністративне оскарження: поточний стан та рекомендації». 2019. URL: <https://boi.org.ua/publications/systemicreports/1219-sistemnij-zv-t-adm-n-strativne-oskarzhennya-potochnij-stan-ta-rekomendac-lipen-2019/>.
5. Dragos, D. (2016). Administrative Appeal. *Global Encyclopedia of Public Administration, Public Policy, and Governance* A. Farazmand (ed.). DOI 10.1007/978-3-319-31816-5_1033-1.
6. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лютого 2022 року № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.